

ÅRSBERETNING 2016

INKL REGNSKAP OG REVISJONSBERETNING

Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse

Denne beretningen tar for seg året 2016.

Årsberetningen legges fram på landsmøtet i juni 2017.

Jostein Jakobsen
Styreleder

Arnhild G. Ottesen
Fungerende nestleder

Dag Morken
Styremedlem

Borghild Spiten Mathisen
Styremedlem

Mette Yvonne Larsen
Styremedlem

Ole Eriksen
Styremedlem

Laurits Bjørndal
Styremedlem

2 344

Betalende medlemmer 31.12.16

30

Lokallag

Om foreningen

Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse er en landsomfattende forening for pårørende til mennesker med psykiske lidelser. .

LPP arbeider

- for anerkjennelse og respekt for pårørendes situasjon, både overfor myndigheter og samfunnet for øvrig

- for en bedre prioritering av samfunnsmessige ressurser for å styrke tilbud og tiltak i og utenfor behandlingstilbud.

- med å bistå pårørende med råd og veiledning når det gjelder psykisk helsevern og psykisk helsearbeid.

Ved å styrke pårørende, styrker vi også den enkelte brukers situasjon. Vi vet av forskning og erfaring at dette henger sammen. I LPP legger vi derfor vekt på å spre kunnskap om pårørendes situasjon og pårørendes erfaringer ved

- å være representert i styrer, råd og utvalg innen det psykiske helsefeltet, både lokalt og sentralt

- å arrangere og delta aktivt på konferanser og samlinger med psykisk helse som tema

- å drive informasjons- og rådgivingsarbeid både sentralt og lokalt – rettet både mot organisasjonens medlemmer og samfunnet forøvrig

- å samarbeide med andre organisasjoner

Slik mener vi å kunne bidra til

- å bedre kommunikasjon, samarbeid og samhandling mellom helsetjenesten, pasienter/brukere og pårørende

- en bedre forståelse for psykiske lidelser, å støtte en utvikling av hjelpeapparatet, samt et mer helhetlig behandlingsforløp og gode bedringsprosesser innen psykisk helse

- å motvirke fordommer mot psykiske lidelser, støtte opplysningsarbeid om psykiske lidelsers karakter, samt å styrke brukergruppens rettssikkerhet

- å gjøre forskning omkring alvorlige psykiske lidelser kjent, samt å bidra til ny forskning, herunder brukerstyrt forskning.

LPP setter de pårørendes situasjon på dagsorden, og gjennom å gjøre det, er vi også med på å bedre den enkelte brukers situasjon.

Vi setter de pårørendes situasjon på dagsorden. Gjennom å gjøre det, er vi også med på å bedre den enkelte brukers situasjon.

LPPs arbeid i 2016

Styret har i 2016 behandlet 104 saker, og hatt syv styremøter. Året har vært utfordrende med utskiftninger både i landsstyret og i sekretariatet. En grunnleggende uenighet mellom styret og daværende daglig leder, førte til at medarbeiderne i sekretariatet valgte å gå fra stillingene sine i april. Tid og energi er brukt til å gjenopprette og videreføre normal drift i sekretariatet samtidig med gjennomføringen av planlagte arrangementer, forpliktende deltakelse i styrer, råd og utvalg samt følge opp den vedtatte handlingsplanen fra 2015. Sekretariatet, med daglig leder Anne-Grethe Terjesen i spissen, har gjort en formidabel innsats slik at den daglige driften har kunnet gå som normalt, også i siste halvdel av 2016. Styret setter pris på den ekstraordinære innsatsen! I desember sa Anne-Grethe Terjesen opp sin stilling som daglig leder, og styret satte i gang prosessen med tilsetning av ny daglig leder.

LPP 20 år

LPP ble etablert i 1996 og kunne i 2016 feire sitt 20-årsjubileum. Det ble markert med konferanse og festmiddag i Trondheim i juni. Konferansen bød på innslag om

- et tilbakeblikk på etableringen av LPP som organisasjon
- etablering av medisinfrie enheter
- recovery for pårørende
- gode tilbud for pårørende og brukere i Trondheim kommune
- kommunikasjon i familien og mellom pasient og lege
- pårørendeprojektet i Bodø kommune
- arbeid for oppretting av pårørendesentre

Ledermøte

I forkant av 20-årsjubileet ble det avholdt ledermøte i LPP, der det ble redegjort for forhold som førte til at LPPs ansatte i sekretariatet fratrukket stillingene sine med øyeblikkelig virkning. Det ble også redegjort for bakgrunnen for landsstyrets vedtak om minnelig løsning, om bakgrunnen for tilsetningen av tidligere styreleder Anne-Grethe Terjesen som daglig leder og tilsetning av organisasjonsmedarbeider i midlertidig stilling. Daglig leder redegjorde for situasjonen i sekretariatet. Det ble stilt spørsmål om økonomiske disposisjoner. Ledermøtet munnet ut i en enighet om at

- LPP skal være en transparent og åpen organisasjon som i stor grad drar veksler på den erfaringen, kunnskapen og kompetansen som LPPs medlemmer til sammen besitter
- LPP skal være en ryddig organisasjon med gode administrative rutiner
- LPP skal ha åpne kanaler for inkludering og informasjonsutveksling
- Styret skal sørge for å avklare roller og arbeidsfordeling mellom styre og ansatte (planlagt gjennomført i 2017)
- LPPs regnskap for 2015 og 2016 skal gjennomgå ekstern revisjon (planlagt gjennomført i 2017)

En åpen og transparent organisasjon

En åpen og transparent organisasjon krever god informasjonsflyt og god dialog med lokallagene. Så langt informeres det om LPPs aktiviteter samt nyheter/stoff relatert til psykisk helse via

- Styreprotokoller som legges ut på LPPs intranettside
- Nyhetsbrev fra sekretariatet
- Artikler på LPPs nettside
- Meldinger og nyhetslenker på LPPs Facebookside
- Artikler på LPPs sider i magasinet PsykOpp
- Kalenderen på LPPs nettside. Her finner man kort informasjon om ulike aktiviteter i ulike lokallag.

Prosjekter

Tvang

I akutte kriser er pårørende ofte førstehåndsvitne til hvordan tvang utøves. LPP jobber for å få fram pårørendeperspektivet og å bidra til å finne gode løsninger som medfører redusert bruk av tvang. I den forbindelse tok LPP ved Anne-Grethe Terjesen initiativet til et fellesmøte med LPP, Norsk Psykologforening, Norsk psykiatrisk forening og Norsk Sykepleierforbund. Møtet fant sted i april.

Daglig leder deltok også med innlegg på den årlige nasjonale tvangskonferansen på Hamar med tema Menneskerettigheter, tvang og etikk.

I desember sto LPP som arrangør av dialogkonferansen Pårørende: sannhetsvitner til den økende tvangsbruken? på Litteraturhuset i Oslo. Konferansen hadde deltakelse fra spesialisthelsetjenesten, sivilombudsmannen, sykepleierforbundet, psykiatriforeningen, psykologforeningen og Helsedirektoratet.

Pasientsikkerhetskampanjen

LPP medvirket i artikkelen Pårørende - en underprioritert ressurs i forebygging av selvmord som ble distribuert gjennom Dagbladet og på www.altomdinhelse.no i forbindelse med verdensdagen for psykisk helse.

Chat

LPP fikk en utfordring med å opprettholde forpliktelsene sine på chat-tjenesten da sekretariatet trakk seg. Med forent hjelp av styremedlemmer og nytt sekretariat ble tjenesten opprettholdt.

SORO

SORO var et samarbeidsprosjekt med seks slovenske partnere om forbedret helse og livskvalitet for Rom-befolkningen i en kommune i Slovenia. Prosjektet ble finansiert med EØS-midler og avsluttet i 2016.

Møteplass

Pårørende Kompetanse ble i 2016 oppløst og dermed samarbeidet med Voksne for Barn. LPP og Voksne for Barn har nå et selvstendig ansvar hver for seg for ulike møteplasser. LPP har ansvar for "Møteplass" med tilbud til voksne. Pr i dag eksisterer det Møteplass i Drammen, Gjøvik, Lillehammer og Harstad.

Deltakelse i styrer, råd og utvalg og samarbeid med andre organisasjoner

Rådet for psykisk helse

Camilla Victoria Johansen, LPP Salten, ble i 2016 valgt inn som nestleder i Rådet for psykisk helse.

ROP (Nasjonal kompetansetjeneste for samtidig rusmisbruk og psykisk lidelse)

Landsstyremedlem Dag Morken, LPP Oppland, sitter i styret.

BrukerROP

BrukerROP er Helsedirektoratets brukerråd innen psykisk helse og rus. Daglig leder i LPP, Anne-Grethe Terjesen, ledet brukerrådet i 2016. Organisasjonskonsulent Giulia Caruso har gått inn som LPPs representant i brukerrådet ved Anne-Grethe Terjesens fratredelse som daglig leder i LPP.

Akuttnettverkssamling 2016

Akuttnettverket er et nettverk av akuttavdelinger, akutt-team og andre akuttenheter innen psykisk helsevern for barn/ungdom og for voksne, samt brukergrupper og forskningsmiljøer. Borghild Spiten Mathiesen og Anna Margrethe Andersen, LPP Grimstad/Aust-Agder er LPPs representanter i rådet i Akuttnettverket. De har deltatt i nettverkets arbeid over lang tid og har aktivt bidratt til organisering av selve nettverkssamlingene. Astri Gytri, LPP Sogn og Fjordane har deltatt på samling. LPP sentralt var også representert: sekretariatet bistod med informasjonsmaterieell og mediadekning, mens daglig leder holdt et av dagens fremste innlegg om utvikling av samarbeid med pårørende i akuttfasen.

SEPREP (Senter for psykoterapi og psykososial rehabilitering ved psykoser)

Fungerende nestleder Arnhild G. Ottesen, LPP Rogaland, sitter i styret, og er medlem av AU.

FFO

Jostein Jakobsen og Dag T. Morken representerer LPP i FFO.

NAPHAs referansegruppe

Jostein Jakobsen er medlem av referansegruppen.

EUFAMI

LPP har vært tilsluttet EUFAMI (European Federation of Associations of Families of People with Mental Illness) i 2016. Styret har imidlertid besluttet å si opp medlemskapet i 2017, siden foreningen ikke har ressurser til å felte i EUFAMIs prosjekter, og at man dermed ikke ser nytten av medlemskapet.

Arbeidsgrupper i Helsedirektoratet

I 2016 etablerte Helsedirektoratet arbeidsgrupper for å utarbeide pakkeforløp innen psykisk helse og rus. LPP har representanter i følgende arbeidsgrupper:

1. Pakkeforløp for somatisk helse og levevaner i pakkeforløpene: Astri Gytri, LPP Sogn og Fjordane
2. Pakkeforløp for psykoselidelser: Arnhild G. Ottesen, landsstyret og LPP Rogaland

LPP fikk også henvendelse om å delta i workshop vedrørende arbeidet med «veiledning for kommunenes oppfølging av brukere med store og sammensatte behov», og har deltatt på en samling.

Tvangslovutvalget

Regjeringen oppnevnte 17. juni 2016 et lovutvalg som skal foreta en samlet gjennomgang av tvangsreglene i helse- og omsorgssektoren. LPP er representert ved Vibeke Erichsen, LPP Bergen.

Fellesaksjonen

LPP har også i 2016 vært aktiv i fellesaksjonen for etablering av medisinfrie tilbud. Fellesaksjonen har hatt møte med helsemyndighetene også i år. Anne-Grethe Terjesen har gjort en stor innsats i fellesaksjonen. Hun etterfølges av Bjørg Njåå, LPP Oslo.

Handlingsplan

Videreføring av handlingsplanen som har fokus på disse områdene:

- samfunnet og politisk virksomhet
- pårørendes situasjon
- forskning
- styrke og synliggjøre LPP som organisasjon

Samfunnet og politisk virksomhet

- LPP ga et omfattende høringssvar på utkastet til den nye pårørendeveilederen fra Helsedirektoratet.
- Høringssvar om endringer i Helse- og omsorgstjenesteloven (styrket pårørendestøtte)
- Arbeidsgrupper for pakkeforløp i psykisk helse og rus ble etablert i 2016 med deltakelse fra LPP. Arbeidet framover i disse gruppene vil bl.a. gjenspeile mål om forpliktende samarbeid mellom pårørende og helsetjenesten.
- LPP bidro aktiv i Fellesaksjonen for å nå målet om medikamentfrie behandlingssenheter i alle helseforetak.
- LPP deltar i lovutvalget som skal utrede behov for endringer i tvangslovgivningen som ble etablert i 2016.
- LPP har bidratt til å sette fokus på bruken av tvang i psykisk helsevern, bl.a. ved å arrangere dialogkonferanse om temaet.
- LPP v/daglig leder har holdt foredrag for Helsedirektoratets ledelse med tittelen ”Hvorfor lytte til pårørende”.

Pårørendes situasjon

- Den nye pårørendeveilederen kom først i januar 2017. Arbeidet med implementering gjenstår.
- Arbeidet med pakkeforløp i psykisk helse og rus fortsetter i 2017. Et av målene med pakkeforløpene er økt brukermedvirkning og inkludering av pårørende. Arbeidet er pågående.
- Pårørendes behov for inkludering, veiledning og støtte er synliggjort gjennom deltakelse i ulike råd, utvalg, arbeidsgrupper og gjennom forelesninger både sentralt og lokalt. Pågående.
- Daglig leder Anne-Grethe Terjesen var bidragsyter i Erfaringskompetanses jubileumsbok Levd Liv.

Forskning

Universitet i Stavanger har etablert et forskningsnettverk der hensikten med nettverket er å utvikle og styrke forskning om pårørendestøtte- og involvering for å forbedre helse- og velferdstjenestene til pårørende. Nettverket har årlige samlinger. I 2016 deltok LPP med en representant på konferansen. Det gjøres mye god forskning på området. Utfordringen ligger i å implementere forskningsresultatene. LPP bør kanskje involvere seg i arbeidet med implementering av forskningsresultater.

Styrke og synliggjøre LPP som organisasjon

- Det er lagt ned mye arbeid i å synliggjøre LPP som organisasjon gjennom aktiv bruk av Facebook, oppdatert web-side og artikler i PsykOPP.
- Drift av chat-tjenesten er opprettholdt i hele perioden.

Lokallagene

Ved utgangen av 2016 hadde LPP 30 lokallag fordelt over hele landet, i alle landets fylker. Størrelsen på lokallagene er svært varierte, med alt fra 7 til 837 medlemmer. 29 av lokallagene er registrert i Brønnøysundregistrene 31.12.2015, det samme antallet som i 2014.

I 2016 bidro LPP Nedre Glomma og LPP Follo til at det ble etablert pårørendesentre i regionen. LPP Nedre Glomma, Follo og Harstad har mottatt kommunale priser for pårørenderarbeid.

Annet

Medlemskap

LPP var i 2016 medlem av:

- Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO)
- Funksjonshemmedes Studieforbund (Funkis)
- Rådet for Psykisk Helse
- Frivillighet Norge
- Hovedorganisasjonen Virke
-

Valgkomite

Leder	Anne-Grethe Terjesen - LPP Oslo*
Medlem	Kjersti Norwall-Nielsen - LPP Telemark*
Medlem	Turid Helland Pleym - LPP Kristiansund og omegn
1. vara	Siri Breivik - LPP Midt-Hedmark
2. vara	Anita Olsen - LPP Nedre Glomma

*Anne-Grethe Terjesen gikk ut av valgkomiteen da hun ble tilsatt som daglig leder. Kjersti Norwall-Nilsen har trukket seg av personlige grunner.

Kontrollutvalget i 2016

Leder	Siri Hangeland - LPP Vest- Agder
Medlem	Anna Margrethe Andersen - LPP Grimstad/Aust-Agder
Medlem	Rolf Johansen - LPP Vesterålen
Vara	Jytte Undrum - LPP Nedre Glomma

Revisor for perioden

Sølvi Aaker, Partner Revisjon DA. Aaker har vart revisor for LPP siden 2003.

Landsstyre pr 31 des 2016

Jostein Jakobsen
Styreleder

Jostein jobber i dag som erfaringskonsulent med pårøndererfaring i Bodø kommune. Han er også rådgiver i Nordland Fylkeskommune hvor han jobber med idrettsanlegg. Tidligere har han tatt samfunnsfag ved Rogaland Distriktshøgskole, og holder nå på med Bachelor i statsvitenskap ved Universitetet i Nordland. Jostein har bred organisasjonserfaring over lang tid.

Arnhild G. Ottesen
Fungerende Nestleder

Arnhild har vært lærer i 17 år. Hun har vært brukerstyrt personlig assistent, og hun har samarbeidet tett med Pårørendesenteret i Stavanger med prosjektet «Implementering av pårørende, en ressurs» i Stavanger og Sola kommune.

Borghild Spiten Mathisen
Styremedlem

Borghild har fire barn. Hun jobber tett på pårørende og brukere i en travel hverdag og sitter i klinikksjefens stab som brukermedvirker på Sørlandet sykehus. Hun er også veileder på universitetet. Borghild er opptatt av pårørende skal bli hørt og sett, og at de vi er pårørende til skal få mer innflytelse på sin behandling.

Dag Morken
Styremedlem

Dag har tre voksne barn, ett barnebarn og bor på Harpefoss i Sør-Fron. Er utdannet mekaniker og har jobbet som mekaniker og gårdbruker. Har jobbet i LPPS lokallag i Gudbrandsdalen i seks år. Han er brukermedvirker på helseforetak og spesielt opptatt av selvmordsproblematikk. Dag ønsker at kommuner og spesialisthelsetjenestene skal få bedre kompetanse om pårørende.

Mette Yvonne Larsen
Styrelemmedlem

Mette Yvonne Larsen er advokat og forfatter bosatt på Nesodden i Akershus. Mette Yvonne jobber i advokatfirmaet Mette Y. Larsen & Co med strafferett, barnevernssaker og erstatningssaker som sin viktigste praksis. Larsen var leder for juridisk kontor i Barne- og familieetaten i Oslo kommune fra 1990 til 1997, og er leder for Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg

Laurits A. Bjørdal
Styremedlem

Laurits har vært autorisert regnskapsfører siden han var 19 år. Han har lang fartstid som pårørende til sin 36 år gamle sønn. I tillegg til å være lokallagsleder for LPP Søre Sunnmøre, har han også vært politisk aktiv med særlig fokus på helse- og sosialproblematikk. Laurits har kone og tre barn og har drevet bondegård siden 1972.

Ole Eriksen
Styremedlem

Ole er økonom fra BI og har i tillegg tatt jus og historie ved universitetet. Ole har vært kontorsjef for PIO – pårørendesenteret i Oslo de siste seks årene.

Sekretariatet

Pr. 31.12.16 jobbet følgende i LPPs sekretariat:

Anne-Grethe Terjesen

Daglig leder

Anne-Grethe Terjesen er gift, har to barn og bor i Oslo. Hun er utdannet bedriftsøkonom og vernepleier, og har lederutdanning fra Forsvaret. Anne-Grethes engasjement ligger i å løfte frem bruker- og pårørendestemmen i hele helse- og sosialfeltet. Gjennom hennes pårørende- og yrkeserfaring har hun tilegnet seg kompetanse om hvordan systemet fungerer.

Giulia Caruso

Organisasjonskonsulent

Utdannet helseøkonom, med spesiell interesse for ernæring og psykisk helse-feltet. Hun er særlig opptatt av pårørendestemme og brukermedvirkning, selvmordsforebygging og spørsmål knyttet til menneskerettigheter i spenningspunktet mellom politikk og psykisk helse-felt.

Giulia har livslang pårørenderfaring i ulike roller og brenner for å få frem unges- og unge voksne sin pårørendestemme

Regnskap

På de kommende sider følger LPPs årsregnskap for 2016. Revisors beretning følger også. Landsstyret er av den oppfatning at LPP har en sunn økonomi, noe regnskapet vil vise.

Landsforeningen for pårørende innen Psykisk Helse

Resultatregnskap 2016

	Note	2016	2015
Driftsinntekter:			
Medlemskontingent	1	646 185	651 862
Salgsinntekter		0	1 780
Tilskudd	2	5 862 584	4 555 970
Andre inntekter		100 321	72 802
Periodisering inntekter		-1 045 989	0
Sum driftsinntekter		5 563 101	5 282 414
Driftskostnader:			
Tilsk. Lokal- og fylkeslag	3	400 639	1 176 237
Momskompensasjon		-238 140	-245 583
Lønnskostnad	4,5,6	2 588 142	1 495 023
Kostnad prosjekter		0	571 214
Kostnad lokaler		386 734	382 638
Regnskapshonorar, revisjonshonorar og annet honorar	8	393 713	231 680
Kontorkostnader	10	183 521	410 389
Møte/kurs/reise kostnader		783 091	409 165
Telefon, porto og komm.		190 120	154 342
Psykopnytt, reklame og annet		546 521	701 163
Andre driftskostnader		94 097	53 049
Sum driftskostnader		5 328 439	5 339 315
Driftsresultat		234 662	-56 901
Finansposter:			
Finans og EO		1 858	-2 071
Netto finansposter		1 858	-2 071
Ordinært resultat før skatt		236 520	-58 972
Årets resultat	13	236 520	-58 972
Overføringer:			
Annen egenkapital		236 520	-58 972

Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse

Balanse pr 31.12

	Note	2016	2015
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Varige Driftsmidler			
Kontormaskiner	10	95 000	118 750
		<u>95 000</u>	<u>118 750</u>
Finansielle Anleggsmidler			
Depositum Karl Johans gate		173 927	172 975
Sum finansielle anleggsmidler		<u>173 927</u>	<u>172 975</u>
Sum anleggsmidler		<u>268 927</u>	<u>291 725</u>
Omløpsmidler			
Fordringer:			
Kundefordringer	9	25 467	43 347
Andre kortsiktige fordringer		55	6 041
Forskuddsbetalte kostnader		38 188	70 085
Andre fordringer		3 288	3 552
Sum fordringer		<u>66 997</u>	<u>123 025</u>
Bankinnskudd og kontanter:			
Innestående bank	11	2 873 743	1 672 423
Sum omløpsmidler		<u>2 940 740</u>	<u>1 795 448</u>
Sum eiendeler		<u>3 209 666</u>	<u>2 087 173</u>

Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse

Balanser pr 31.12

	Note	2016	2015
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Opptjent egenkapital:			
Annen egenkapital	13	1 603 630	1 367 110
Sum opptjent egenkapital		1 603 630	1 367 110
Sum egenkapital		<u>1 603 630</u>	<u>1 367 110</u>
Gjeld			
Annen langsiktig gjeld:			
Sum langsiktig gjeld		<u>0</u>	<u>0</u>
Kortfristig gjeld:			
Leverandørgjeld		181 706	452 758
Skyldig off. myndigheter		187 183	174 118
Skyldig forlempinger		83 979	110 685
Annen kortfristig gjeld	12	1 153 058	32 502
Sum kortfristig gjeld		1 605 926	720 063
Sum gjeld		<u>1 605 926</u>	<u>720 063</u>
Sum egenkapital og gjeld		<u>2 209 556</u>	<u>2 087 173</u>

Oslo, 24.03.2017

 Jakob Jakobson
 Styreleder

 Arnhild Gjelberg Ottosen
 Styrets nestleder

 Dag-Fredrik Morken
 Styremedlem

 Ole Jørgen Richter Eriksen
 Styremedlem

 Laurits A. Bjørndal
 Styremedlem

 Berghild Solbjørn Mathisen
 Styremedlem

 Mette Yvonne Larsen
 Styremedlem

Landsforeningen for Pårørende Innen Psykisk helse

Noter 2016

Regnskapsprinsipper

Sammensetningen av inntekter/kostnader i regnskapet inneholder også prosjekter. I prosjektregnskapet er alle tilskudd mottatt i regnskapsåret vist som inntekter og alle påløpne kostnader er medtatt som kostnader.

Inntekter

Inntektsføring av medlemskontingent er kun av medlemmer som har betalt. Tilskudd inntektsføres etter hvert som de mottas. Ubrukte prosjektmidler periodiseres og føres som gjeld.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter transaksjonsdagen. Anleggsmidler er eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Langsiktig gjeld er gjeld som forfaller senere enn ett år etter transaksjonsdagen.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlenes levetid dersom de har antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15.000. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Note 1 - Medlemskontingent

	2016	2015
Enkeltmedlemmer	1951	1625
Famillemedlemmer	428	376
Støttemedlemmer bedrift	22	23
Støttemedlemmer personlige	52	49
Famillemedlem – 2. medlem	393	-
Famillemedlem – øvrige	39	-
Ungdomsmedlem (15-30)	14	-
Ikke medlem	12	-
Sum antall betalte medlemmer	2911	2072

Note 2 - Tilskudd

	2016
Helsedirektoratet	4 350 000
Barne-, ungdoms- og familledirektoratet	126 984
Voksne For Barn	950 000
ExtraStiftelsen	396 000
ExtraStiftelsen administrasjonstilskudd	39 600
Sum	5 862 584

Note 3 - Direkte kostnader

	2016	2015
Medlemskontingent lokallag	367 775	383 096
Momskompensasjon lokallag	483 664	476 899
Tilskudd lokallag	32 864	793 140
Sum	884 303	1 653 135

Det var i 2015 ekstraordinære reklamekostnader knyttet til utforming av kommunikasjonsplattform, som spesifisert på lokallag.

Note 4 - Lønnskostnader etc.

Spesifikasjon av lønnskostnader	2016	2015
Lønn	1 757 271	1 018 250
Styrehonorar	170 000	104 941
Honorar		10 284
Feriepenger	189 363	122 190
Arbeidsgiveravgift	302 568	176 338
Obligatorisk tjenstepensjon	21 908	16 730
Andre personalkostnader	147 032	46 290
Sum	2 588 142	1 495 023

Gjennomsnittlig antall årsverk	2,5	3
---------------------------------------	------------	----------

I 2016 har det funnet sted tre oppsigelser med sluttvederlag. Summen av utbetalte sluttvederlag utgjør kr 507 095.

Note 5 - Ytelse til ledende personer**Ytelse til ledende personer**

Type ytelse	Daglig leder	Styret	Fratrådt daglig leder
Lønn	340 884	0	482 460
Styrehonorar	0	170 000	
Pensjonsutgifter	0	0	
Annen godtgjørelse	4 501	5 977	1 804
	345 385	175 977	484 264
Fakturert fra daglig leder	20 000		

Kostnadsført honorar som er fakturert fra daglig leder er kr. 20 000 inkl. mva.

Obligatorisk tjenestepensjon

Foretaket er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon, og har etablert pensjonsordning som tilfredsstiller kravene i loven.

Note 7 – Kostnad prosjekter

Kostnad prosjekter	2016	2015
20-års jubileum	285 782	0
Landsmøte	0	252 429
Ledersamling	119 723	0
Landsamling	0	49 977
Påførendekonferansen	0	104 256
Slovenia	965	7 766
Chat	395 595	410 000
Handlingsplan	4 375	0
Møteplassen	106 421	0
Pasientsikkerhet	197 591	0
Styremøte	38 512	0
Tvang	151 291	
Medlemstur	0	164 552
Sum kostnad prosjekter	1 299 655	988 980

Note 8 – Revisjonshonorar

Kostnadsført honorar til revisor er kr. 141 875 inkl. mva. Av dette beløpet utgjør kr. 63 375 inkl. mva. annen bistand og særattestasjoner.

Note 9 – Kundefordringer

Kundefordringer er vurdert til pålydende, nedskrevet med forventet tap på fordringer.

Spesifikasjon kundefordringer	2016	2015
Kundefordringer til pålydende	25 467	48 947
Arsatt til dekning av usikre fordringer		
Netto oppførte kundefordringer	25 467	48 947

Note 10 - Spesifikasjon av varige driftsmidler

Spesifikasjon varige driftsmidler	Kontomøvdner	Sum
Anskaffelseskost 1.1.2016	118 750	118 750
Tilgang i året	0	0
Avgang i året	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2016	118 750	118 750
Avskrivninger 31.12.2016	23 750	23 750
Nedskrivninger, 31.12.2016	0	0
Balansført verdi pr. 31.12.2016	95 000	95 000

Note 11 – Bankinnskudd

I posten for bankinnskudd inngår egen konto for bundne skattetrekkmidler med kr 158 025. Skyldig skattetrekk er kr. 101 645.

Note 12 – Annen kortsiktig gjeld

Annen kortsiktig gjeld er høy i 2016 på grunn av ubrukte prosjektmidler som er periodisert og ført som gjeld.

Note 13 – Egenkapital

Spesifikasjon egenkapital	Annen EK	Sum
Egenkapital 01.01.2016	1 367 110	1 367 110
Årets resultat	236 520	236 520
Egenkapital 31.12.2016	1 603 630	1 603 630

**Til årsmøtet i
Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk Helse**

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert **Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk Helse** ' årsregnskap som viser et overskudd på NOK 236 520. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, med unntak av regnskapslovens oppstillingsplan.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i styrets årsberetning, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets for årsregnskapet

Styret er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 24. mars 2017

PARTNER REVISJON DA

Sølvi Løbb Aaker
Registrert revisor

HANDLINGSPLAN

2015-2017

1. Samfunnet og politisk virksomhet

Mål 1: Familien skal få tilbud om å være med i behandlingsforløpet i spesialisthelsetjenesten og kommunen, eventuelt eget tilbud dersom den syke ikke ønsker pårørendes tilstedeværelse i behandlingsforløpet.

Tiltak for å nå målet: Vise til de gode resultatene der man tar med nettverket/familien inn i behandlingsforløpet, og støtte opp under metoder som ivaretar familien og nettverket.

Mål 2: Organisasjonen skal være en pådriver for å sikre gode løsninger for å ivareta pårørende og brukeren i samhandlingsreformen.

Tiltak for å nå målet: Organisasjonen, sentralt og lokalt, skal delta aktivt i det offentlige rom. Dette gjøres blant annet gjennom deltakelse som brukerepresentanter i ulike fora. Organisasjonen skal ha en egen årlig opplæring av pårørenderepresentanter og ha minimum ett møte med relevante myndigheter i perioden. Være en pådriver for at det innføres forpliktende samarbeid mellom pårørende og helsepersonell i alle ledd.

Mål 3: Økte kompetansen innen de ulike offentlige instansene om pårørenderollen. Være en pådriver for at alle høyskoler, sykehus, DPS og kommuner skal ha egne tema om pårørendesituasjonen og pårørende sine lovfestede rettigheter som del av opplæringen/etterutdanningen.

Tiltak for å nå målet: LPP bistår med å utvikle opplæringsmoduler/program. Eksempel på dette er pårørendeprogrammet.no som markedsføres mot helsepersonell. Andre eksempler er deltakelse i arbeidsgruppe for masteremne på høyskolenivå. Jobbe aktivt for- og bidra til at pårørendekunnskap kommer inn i utdanningen. Ta opp med myndighetene å skolere helsepersonell om pårørendes rettigheter og helsepersonellens plikter, f. bruk av taushetsplikten.

Mål 4: LPP skal søke innflytelse på politiske beslutninger vedrørende psykisk helse.

Tiltak for å nå målet: Være en aktiv samfunnsdebattant. Organisasjonen skal minimum ha to innlegg i media månedlig. Det skal avholdes minimum ett møte med alle stortingsparti i perioden. Organisasjonen skal svare på alle relevante høringer om pårørende, samt svare på minimum hver femte av øvrige relaterte høringer. LPP skal ha verv innen departementene, spesialisthelsetjenesten, KS og NAV, og delta i lovutvalg mv.

Mål 5: Brukerne skal ha et tilbud om tilpasset bolig, med tilstrekkelig oppfølging.

Tiltak for å nå målet: LPP skal synliggjøre behovet for tilpasset bolig for brukere. Jobbe aktivt opp mot politikere og media for å sette fokus på saken. Dette skal gjøres i samarbeid med andre organisasjoner i form av deltakelse på høringer og ved å støtte andre relevante innspill.

Mål 6: Det skal finnes tilbud om medikamentfrie behandlingseinheter i alle helseforetak.

Tiltak for å nå målet: Samarbeider med de øvrige organisasjonene for å få et medisinfri tilbud, gjennom eksempelvis fellesaksjonen for medikamentfritt behandlingstilbud. Organisasjonen følger opp alle helseforetakene med minimum en henvendelse i perioden. Ernæring må være en del av slikt behandlingstilbud, med høy prioritet.

Mål 7: Arbeide for å redusere tvang og implementere en venlig og god praksis.

Tiltak for å nå målet: Styrke samarbeidet med andre kompetansesentre og avholde minimum ett seminar i perioden om tvang.

2. Pårørendes situasjon

Mål 1: Arbeide for å implementere den nye veilederen «Veileder om pårørende».

Tiltak for å nå målet: Være en aktiv tilbyder av selve veilederen. Følge opp de ulike instanser for å sikre at de kjenner til veilederen. Veilederen skal være med på alle stands og arrangementer i regi av LPP. Det skal avholdes minimum fem åpne møter i perioden, der veilederen benyttes som utgangspunkt.

Mål 2: Arbeide for å styrke pårørendes rettigheter, for at det finnes støtteinnsats, avlastningsordninger og økonomisk kompensasjon for pårørende.

Tiltak for å nå målet:

Tydeliggjøre hvordan brukermedvirkning skal gjennomføres i helseforetakene og kommunene. Dette for å sikre at brukere og pårørende gjennom sin organisasjon eller enkelte brukergrupper er med i arbeidsgrupper og lignende som arbeider med saker som gjelder psykisk syke og deres pårørende. Samarbeide med andre organisasjoner om ulike pårørendesaker der dette er naturlig. Utrede om ordninger om personlig ombud kan innføres på nye steder, samt få på plass brukerkoordinatorer i kommunene. Påvirke myndighetene til å lage en pårørendestrategi som inneholder brukerstyrte pårørendesenter i alle 5 helseregionene.

Mål 3: Bidra til at det utføres mer forskning knyttet til pårørenderollen. LPP skal inkluderes og involveres der det vil være naturlig og fornuftig.

Tiltak for å nå målet:

- Samarbeide med helseforetak om ulike forskningsprosjekt. Eksempel på dette er ACT-team.
- Inngå samarbeid med Folkehelseinstituttet om kartlegging av pårørendes omsorgsoppgaver.
- Være aktivt ute for å få nye samarbeidspartnere innen forskningsmiljøene.
- Gjennomføre kartlegging av pårørendes/familiens omsorgsoppgaver og belastning.
- Delta aktivt i forskningsnettverket i URS.
- Øke kompetansen i LPP om ernæring/psykisk helse og pushe på for mer forskning på dette.

3. Styrke og synliggjøre LPP som organisasjon

Mål 1: Øke den generelle bevisstheten om LPP, medlemstallet er økt med 10 % i perioden.

Tiltak for å nå målet: Ulikt markedsføringsmaterieil i ulike arenaer. Aktiv bruk av ulike medier. LPP skal ta initiativ til å arrangere åpne møter om aktuelle tema. Sekretariatet yter service og bidrar aktivt med råd og veiledning, praktisk og eventuelt økonomisk for at de skal beholde eksisterende og rekruttere nye medlemmer.

Mål 2: LPP har styrket økonomi.

Tiltak for å nå målet: Systematisere hvor midler kan hentes. Utarbeide rutiner og maler for søknader. Drive lobbyvirksomhet ovenfor beslutningstakerne. Se på alternative måter for å innhente midler. Utvikle alternative måter å innhente midler på.

Mål 3: Sekretariatet er en serviceinstans for organisasjonen, og bidrar aktivt til organisasjonsvekst.

Tiltak for å nå målet: Utarbeide og kvalitetssikre rutiner for sekretariatets drift. Tilby medlemmer opplæring, kurs og konferanser.

Mål 4: LPP har landsdekkende rådgivningstelefon og chat, som driftes hele perioden

Tiltak for å nå målet: Jobbe aktivt opp mot politikere og direktorat for å sikre rådgivningstjenestene.

Mål 5: Opprette en egen ungdomsorganisasjon

Tiltak for å nå målet: Ha et spesielt fokus på unge pårørende og utføre egne aktiviteter rettet mot de unge. Det settes ned en egen ungdomsgruppe for å se på dette.

Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse
Karl Johans gate 6, 0154 Oslo
Tlf: 21 07 54 33
E-post: lpp@lpp.no
Web: www.lpp.no

Verdighet - Omsorg - Løsninger